

**БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

310 дугаар байр, Лувсанданзанжанцангийн
өргөн чөлөө 3 дугаар гудамж, Номгон 1 дүгээр баг,
Баянхонгор сум, Баянхонгор аймаг, 64101
Утас: (976) 70442584

Цахим шуудан: procurement.bayankhongor@audit.gov.mn

2024.02.23

№ 1/223

танай _____-ны № _____-т

**БАЯНХОНГОР АЙМГИЙН
БАЙГАЛЬ ОРЧИН АЯЛАЛ
ЖУУЛЧЛАЛЫН ГАЗАРТ**

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан бүрэн эрхийн хүрээнд танай байгууллагын 2023 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд баталгаажуулах аудит хийж, аудитын тайлан, дүгнэлтийг хүргүүлж байна.

Аудитаар тогтоосон акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн биелэлтийг тогтоосон хугацаанд ирүүлнэ үү.

Хавсралт ²¹ хуудастай.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

Б.МӨНХБАТ

5030432

**БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

310 дугаар байр, Лувсанданзанжанцангийн
өргөн чөлөө 3 дугаар гудамж, Номгон 1 дүгээр баг,
Баянхонгор сум, Баянхонгор аймаг, 64101
Утас: (976) 70442584

Цахим шуудан: procurement.bayankhongor@audit.gov.mn

2024.02.23 № 2/65

танай _____-ны № _____-т

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Баянхонгор аймгийн Байгаль орчин аялал, жуулчлалын газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Байгаль орчин аялал, жуулчлалын газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно. Аудитын явцад 3,698.7 мянган төгрөгийн зөрчил илэрсэн нь бидний тогтоосон гүйцэтгэлийн материаллаг 9,268.6 мянган төгрөгөөс бага байна.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Байгууллагын удирдлага нь санхүүгийн тайлангаа бэлтгэхдээ нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх зарчмыг ашигласан байна. Цаашид тус байгууллагын талаар чиг үүрэг нь өөрчлөгдөж татан буугдах, нэгдэх асуудал гараагүй тул байгууллагын тасралтгүй байдлын талаар нөхцөл үүсээгүй гэж үзсэн болно.

Аудитын гол асуудал

Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ.

Тайлант онд Заг сумын “Заг-Байдрагийн Хүрэн бэлчирт” Монгол туургатны харвуул их наадмыг зохион байгуулсан. Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны

5020244

хэрэгжүүлж буй “ Биологийн олон янзын байдлыг хамгаалах, уур амьсгалын өөрчлөлтөнд дасан зохицох” хөтөлбөрийн II, III шатны санхүүжилтээр 147,402.8 мянган төгрөгийн 4 улирлын дүрэмт хувцас, бараа материал, 13,380.0 мянган төгрөгийн сургалтын тоног төхөөрөмжийг балансад бүртгэсэн.

Бусад асуудлын хэсэг

Байгууллагын удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг, хариуцлагыг хүлээнэ. Байгаль орчин аялал, жуулчлалын газар нь 2023 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлтийг 4 зорилтын хүрээнд 62 арга хэмжээ хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, гүйцэтгэлийг 91.5 хувьтай тайлагнасан байна.

Байгаль орчин аялал, жуулчлалын газрын санхүүгийн тайлан бусад үйл ажиллагааны тайлан мэдээ, гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлт зэрэг мэдээлэлтэй танилцахад материаллаг буруу илэрхийлсэн зүйл илрээгүй.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ

АУДИТОР

Б.МӨНХБАТ

БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Баянхонгор аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: БНА-2024/192/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Баянхонгор хот 2024.02.25	Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга, Тэргүүлэх аудитор: Б.Мөнхбат	
	Утас: 99007576	Цахим хаяг: munkhbatb@audit.gov.mn
	Ахлах аудитор	М.Алтантуяа
	Утас: 80112188	Цахим хаяг: altantuyam@audit.gov.mn
	Аудитор:	Б.Наранцэцэг
Утас: 88093788	Цахим хаяг: narantsetsegbat@audit.gov.mn	
	Цахим хуудас: www.audit.mn	

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ.....	3
Асуудлыг онцолсон хэсэг.....	3
Аудитын гол асуудал.....	3
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ.....	5
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА.....	12
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН.....	17
4.1 Ерөнхий зүйл.....	17
4.2 Материаллаг байдал.....	18
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт.....	18
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт.....	18
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт.....	19
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал.....	19
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ.....	19
5.1 Төлбөрийн акт.....	19
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ.....	21

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	446,601,068.33	678,652,385.35
33	АВЛАГА	5,939,498.83	134,185,644.84
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	623,595.43	726,644.84
335	Бусад авлага	5,315,903.40	133,459,000.00
3351	Байгууллагаас авах авлага	5,315,903.40	133,459,000.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	139,252,591.50	292,399,762.51
351	Түүхий эд материал	30,780,000.00	178,770,495.01
35110	Тусгай зориулалттай материал	30,780,000.00	178,770,495.01
354	Хангамжийн материал	108,472,591.50	113,629,267.50
35410	Бичиг хэргийн материал	1,005,000.00	1,265,000.00
35420	Аж ахуйн материал	20,723,030.00	21,463,530.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	310,300.00	3,835,300.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	31,265.00	8,441.00
35450	Барилгын засварын материал	320,000.00	974,000.00
35470	Бусад хангамжийн материал	86,082,996.50	86,082,996.50
36	НӨӨЦИЙН БАРАА	301,408,978.00	252,066,978.00
36100	Барааны нөөц	301,408,978.00	252,066,978.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	832,707,321.24	861,197,667.82
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	832,707,321.24	861,197,667.82
392	Биет хөрөнгө	416,557,321.22	448,522,084.45
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	268,303,217.27	267,386,709.12
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-24,833,167.80	-31,387,212.88
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	169,400,000.00	149,350,000.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-92,558,333.18	-99,129,166.39
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	118,528,211.45	152,798,111.45
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-86,586,397.68	-45,054,005.33
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	40,790,230.00	41,275,550.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-16,824,913.00	-20,797,663.44
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	45,950,000.00	45,950,000.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-5,734,523.84	-11,870,238.08
39217	Ном	122,998.00	00.00
393	Биет бус хөрөнгө	416,150,000.02	412,675,583.37
39301	Програм хангамж	7,770,000.00	7,935,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-3,103,333.28	-4,742,749.89
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	413,150,000.00	413,150,000.00
39304	Хуримтлагдсан элэгдэл	-1,666,666.70	-3,666,666.74
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	1,279,308,389.57	1,539,850,053.17
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	1,279,308,389.57	1,539,850,053.17
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	1,279,308,389.57	1,539,850,053.17
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	252,228,714.62	252,228,714.62
51101	Өмч: - төрийн	252,228,714.62	252,228,714.62
512	Хуримтлагдсан үр дүн	834,948,000.40	1,096,826,172.15
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	834,948,000.40	836,284,508.55
51220	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	260,541,663.60
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	192,131,674.55	190,795,166.40
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	1,279,308,389.57	1,539,850,053.17

/төгрөгөөр/

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Давсны код	Үзүүлэлт	/төгрөгөөр/	
		Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,704,603,374.90	1,866,634,333.26
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	744,723,685.90	252,226,260.26
120	Нийтлэг татварын бус орлого	744,723,685.90	252,226,260.26
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	30,841,950.00	350,000.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	30,191,450.00	00.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	650,500.00	350,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	959,879,689.00	1,614,408,073.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	337,789.00	494,296,473.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	00.00	29,614,973.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	337,789.00	464,681,500.00
131106	Төсвийн урамшуулал	00.00	00.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	959,541,900.00	1,120,111,600.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	959,541,900.00	1,120,111,600.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	812,878,050.01	1,605,969,671.66
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	812,878,050.01	1,605,969,671.66
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	738,040,153.95	1,574,322,685.38
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	427,484,317.21	767,568,333.59
210101	Үндсэн цалин	304,666,475.21	440,207,084.84
210102	Нэмэгдэл	50,816,549.00	256,609,548.75
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	28,407,000.00	42,471,000.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	43,594,293.00	28,280,700.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	53,482,371.11	94,910,564.75
210201	Тэтгэврийн даатгал	36,789,556.81	65,260,671.55
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,275,454.01	7,675,145.63
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,420,363.60	6,140,116.55
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	817,182.13	1,439,508.25
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	8,179,814.56	14,395,122.77
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	17,590,180.48	22,672,130.61
210301	Гэрэл, цахилгаан	2,140,468.48	3,329,871.85
210302	Түлш, халаалт	14,513,800.00	17,344,800.76
210303	Цэвэр, бохир ус	935,912.00	1,997,458.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	29,279,863.00	118,138,862.13
210401	Бичиг хэрэг	2,906,400.00	5,715,882.40
210402	Тээвэр, шатахуун	11,840,530.90	11,842,498.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,585,892.10	2,057,178.36
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	840,000.00	1,200,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	12,107,040.00	3,273,303.37
210409	Түлш шатахуун, тээврийн хөлс, сэлбэг хэрэгсэлд төлсөн /ТӨҮГ/	00.00	94,050,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	509,800.00	4,383,500.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	509,800.00	00.00
210604	Урсгал засвар	00.00	4,383,500.00
2107	Томилолт, зочны зардал	3,158,000.00	12,908,200.00
210702	Дотоод албан томилолт	3,158,000.00	12,908,200.00

Баянхонгор аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын 2023 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	8,374,968.00	404,466,574.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	6,222,000.00	402,446,034.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	250,000.00	300,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	300,000.00	300,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	900,268.00	526,232.00
210807	Газрын төлбөр	702,700.00	894,308.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	198,160,654.15	149,274,520.30
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	126,507,450.00	73,808,704.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	742,500.00	666,900.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	70,910,704.15	74,798,916.30
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	74,837,896.06	31,646,986.28
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	33,263,400.00	26,755,700.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	25,443,000.00	22,278,700.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	7,820,400.00	4,477,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	41,574,496.06	4,891,286.28
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	41,574,496.06	4,891,286.28
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	891,725,324.89	260,664,661.60
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	252,356,250.00	122,998.00
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	00.00	122,998.00
КТ225010	Үнө төлбөргүй гарсан зардал-Үндсэн хөрөнгө	241,356,250.00	
КТ225011	Үнө төлбөргүй гарсан зардал-Бараа материал	11,000,000.00	
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	-252,356,250.00	-122,998.00
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	639,369,074.89	260,541,663.60

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	990,721,639.00	1,614,758,073.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	30,841,950.00	350,000.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	30,841,950.00	350,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	30,841,950.00	350,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	650,500.00	350,000.00
120006	Газрын тосны орлого		
120007	Навигацийн орлого		
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	959,879,689.00	1,614,408,073.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	337,789.00	494,296,473.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	00.00	29,614,973.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	337,789.00	464,681,500.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	959,541,900.00	1,120,111,600.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	959,541,900.00	1,120,111,600.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	950,771,639.00	1,614,318,073.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	950,771,639.00	1,614,318,073.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	875,933,742.94	1,449,212,086.72
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	426,012,680.98	767,624,563.25
210101	Үндсэн цалин	303,194,838.98	440,263,314.50
210102	Нэмэгдэл	50,816,549.00	256,609,548.75
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	28,407,000.00	42,471,000.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	43,594,293.00	28,280,700.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	53,290,133.98	94,957,384.50
210201	Тэтгэврийн даатгал	36,597,319.68	65,307,491.30
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,275,454.01	7,675,145.63
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,420,363.60	6,140,116.55
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	817,182.13	1,439,508.25
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	8,179,814.56	14,395,122.77
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	17,688,236.48	22,672,130.61
210301	Гэрэл, цахилгаан	2,140,468.48	3,329,871.85
210302	Түлш, халаалт	14,513,800.00	17,344,800.76
210303	Цэвэр, бохир ус	1,033,968.00	1,997,458.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	16,546,991.50	22,156,361.36
210401	Бичиг хэрэг	3,232,000.00	5,547,882.40
210402	Тээвэр, шатахуун	8,723,400.00	10,250,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,593,091.50	2,049,978.96
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	840,000.00	1,200,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,158,500.00	3,108,500.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	962,500.00	8,707,000.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	962,500.00	300,000.00
210604	Урсгал засвар	00.00	8,407,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	3,158,000.00	12,908,200.00
210702	Дотоод албан томилолт	3,158,000.00	12,908,200.00

Баянхонгор аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	8,714,018.00	374,245,547.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	6,561,050.00	372,225,007.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	250,000.00	300,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	300,000.00	300,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	900,268.00	526,232.00
210807	Газрын төлбөр	702,700.00	894,308.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	347,061,182.00	145,940,900.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	346,318,682.00	145,208,000.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	742,500.00	732,900.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	74,837,896.06	165,105,986.28
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	33,263,400.00	26,755,700.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	25,443,000.00	22,278,700.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	7,820,400.00	4,477,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	41,574,496.06	138,350,286.28
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	41,574,496.06	4,891,286.28
213404	Хөрөнгийн		
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	39,950,000.00	440,000.00
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	39,950,000.00	440,000.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	39,950,000.00	440,000.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	39,950,000.00	440,000.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	39,950,000.00	440,000.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	-39,950,000.00	-440,000.00
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	00.00	00.00
9	Мөнгө, түүнтэй адилгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	00.00	00.00
10	Мөнгө, түүнтэй адилгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	00.00	00.00

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Бусад	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C01	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	252,228,714.62	192,718,925.75	194,991,674.31	00.00	639,939,314.68
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	00.00	00.00	587,251.20	00.00	587,251.20
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	252,228,714.62	192,718,925.75	195,578,925.51	00.00	640,526,565.88
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C07	Тайланг үеийн үр дүн	00.00	00.00	639,369,074.89	00.00	639,369,074.89
C08	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	252,228,714.62	192,131,674.55	834,948,000.40	00.00	1,279,308,389.57
D01	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	252,228,714.62	192,131,674.55	834,948,000.40	00.00	1,279,308,389.57
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	00.00	00.00	1,336,508.15	00.00	1,336,508.15
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	252,228,714.62	192,131,674.55	836,284,508.55	00.00	1,280,644,897.72
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	00.00	-1,336,508.15	00.00	00.00	-1,336,508.15
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D08	Тайланг үеийн үр дүн	00.00	00.00	260,541,663.60	00.00	260,541,663.60
D09	2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	252,228,714.62	190,795,166.40	1,096,826,172.15	00.00	1,539,850,053.17

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/төгрөгөөр/

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны		Зөрүү	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Мөнгөн дүнгээр	Хувиар
1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл				
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,121,111,600.00	1,115,570,313.72	5,541,286.28	99.5%
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,121,111,600.00	1,115,570,313.72	5,541,286.28	99.5%
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,094,315,700.00	1,088,814,613.72	5,501,086.28	99.5%
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	767,625,400.00	767,624,563.25	836.75	100.0%
210101	Үндсэн цалин	467,159,200.00	440,263,314.50	26,895,885.50	94.2%
210102	Нэмэгдэл	229,714,500.00	256,609,548.75	(26,895,048.75)	111.7%
210103	Уваа хоолны хөнгөлөлт	42,471,000.00	42,471,000.00	-	100.0%
210105	Гэрээт ажлын хөлс	28,280,700.00	28,280,700.00	-	100.0%
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	94,957,700.00	94,957,384.50	315.50	100.0%
210201	Тэтгэврийн даатгал	65,307,500.00	65,307,491.30	8.70	100.0%
210202	Тэтгэмжийн даатгал	7,675,200.00	7,675,145.63	54.37	100.0%
210203	УОМШӨ-ний даатгал	6,140,200.00	6,140,116.55	83.45	100.0%
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,439,600.00	1,439,508.25	91.75	100.0%
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	14,395,200.00	14,395,122.77	77.23	100.0%
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	22,862,800.00	22,672,130.61	190,669.39	99.2%
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,342,000.00	3,329,871.85	12,128.15	99.6%
210302	Түлш, халаалт	17,520,800.00	17,344,800.76	175,999.24	99.0%
210303	Цэвэр, бохир ус	2,000,000.00	1,997,458.00	2,542.00	99.9%
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	22,158,300.00	22,156,361.36	1,938.64	100.0%
210401	Бичиг хэрэг	5,549,800.00	5,547,882.40	1,917.60	100.0%
210402	Тээвэр, шатахуун	10,250,000.00	10,250,000.00	-	100.0%
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,050,000.00	2,049,978.96	21.04	100.0%
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,200,000.00	1,200,000.00	-	100.0%
210406	Бага үнэтэй, тургэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	3,108,500.00	3,108,500.00	-	100.0%
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	8,707,000.00	8,707,000.00	-	100.0%
210601	Багаж, техник, хэргэсэл	300,000.00	300,000.00	-	100.0%
210604	Урсгал засвар	8,407,000.00	8,407,000.00	-	100.0%
2107	Томилголт, зочны зардал	12,908,200.00	12,908,200.00	-	100.0%
210702	Дотоод албан томилголт	12,908,200.00	12,908,200.00	-	100.0%
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	13,853,800.00	13,848,074.00	5,726.00	100.0%
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	11,833,000.00	11,827,534.00	5,466.00	100.0%
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	300,000.00	300,000.00	-	100.0%
210803	Даатгалын үйлчилгээ	300,000.00	300,000.00	-	100.0%
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	526,300.00	526,232.00	68.00	100.0%
210807	Газрын төлбөр	894,400.00	894,308.00	92.00	100.0%
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	151,242,500.00	149,940,900.00	13,301,600.00	96.5%
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	150,500,000.00	145,208,000.00	5,292,000.00	96.5%
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	742,500.00	732,900.00	9,600.00	98.7%
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	267,959,000.00	267,557,700.00	40,200.00	99.8%
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	26,795,900.00	26,755,700.00	40,200.00	99.8%
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	22,278,700.00	22,278,700.00	-	100.0%
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	4,517,200.00	4,477,000.00	40,200.00	99.1%
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,121,111,600.00	1,120,461,600.00	650,000.00	99.9%
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,120,111,600.00	1,120,111,600.00	-	100.0%
132001	Орон нутгийн төсвөөс	1,120,111,600.00	1,120,111,600.00	-	100.0%
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих				#DIV/0!
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	1,000,000.00	350,000.00	650,000.00	35.0%
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,000,000.00	350,000.00	650,000.00	35.0%
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1	1	-	100.0%
610001	Төсвийн байгууллага	1	1	-	100.0%
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	47	47	-	100.0%
620001	Удирдах ажилтан	1	1	-	100.0%
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	39	39	-	100.0%
620003	Үйлчлэх ажилтан	6	6	-	100.0%
620004	Гэрээт ажилтан	1	1	-	100.0%
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	47	47	-	100.0%
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	37	37	-	100.0%
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	9	9	-	100.0%
650010	Гэрээт ажилтан	1	1	-	100.0%

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Гүйцэтгэл
I	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	30,529,239.00	494,296,473.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	30,529,239.00	494,296,473.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	-	30,102,473.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж		30,102,473.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	30,191,450.00	-
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	30,191,450.00	-
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал		-
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	337,789.00	464,194,000.00
213303	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, төвлөрүүлэх шилжүүлэг		-
213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг		-
213503	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	337,789.00	464,194,000.00
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	30,529,239.00	494,296,473.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	30,529,239.00	494,296,473.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө		29,614,973.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	30,529,239.00	464,681,500.00
131106	Төсвийн урамшуулал		-
IV	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)		
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Баянхонгор аймгийн Байгаль орчин аялал, жуулчлалын газар нь байгаль орчин, аялал жуулчлалын хууль тогтоомжийг харьяа нутаг дэвсгэртээ хэрэгжүүлэх, байгаль хамгаалах, байгалийн баялагийг зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, байгаль орчин, аялал жуулчлалын мэдээллийн сан бүрдүүлэх, аялал жуулчлалыг тогтвортой хөгжүүлэх, сургалт сурталчилгааны ажлыг гүйцэтгэх үндсэн чиг үүрэгтэй. Тайлант онд Аймгийн ан агнуур зохион байгуулалтын менежментийн 5 жилийн төлөвлөгөөг боловсруулж батлуулсан. Мөн цөлжилтийн судалгааг ШУА-ийн Газарзүй, геоэкологийн хүрээлэнгийн цөлжилтийн судалгааны багаар хийлгэсэн байна.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант онд 48 орон тоотойгоор үйл ажиллагаа явуулж, орон нутгийн төсвөөс 1,120,111.6 мянган төгрөгийн санхүүжилт авсан байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Баянхонгор аймгийн Санхүүгийн хяналт, дотоод аудитын алба, Хяналт шинжилгээ, үнэлгээний дотоод хяналт, шалгалтын хэлтэс дотоод аудитын чиг үүргийг

хэрэгжүүлдэг ба Баянхонгор аймгийн Байгаль орчин аялал, жуулчлалын газрын 2023 оны санхүүгийн болон үндсэн үйл ажиллагаанд аудит хийгдээгүй байна.

Дотоод аудит/аудиторын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Баянхонгор аймгийн Байгаль орчин аялал, жуулчлалын газар нь 2023 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруз сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тус байгууллага нь 2021 оны 1 дүгээр сарын 18-ны өдрөөс Стандарт хэмжилзүйн газрын нэгдсэн "Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг"-ийг үйл ажиллагаандаа ашиглаж, санхүүгийн тайлан бэлтгэхдээ мөрдөж ажиллаж байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Баянхонгор аймгийн Байгаль орчин аялал, жуулчлалын газар нь 2023 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан "Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар"-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 260,541.7 мянган төгрөг буюу 23.6 хувиар өссөн байна.

Мөнгөн хөрөнгийн дансны үлдэгдэл байхгүй.

Авлагын дансны үлдэгдэл 134,185.6 мянган төгрөг болж 128,246.1 мянган төгрөг болж өссөн нь өмнөх оны 5,939.5 мянган төгрөгийн авлагаас Шинэ суурьшлийн бүсэд мод үржүүлгийн газар байгуулах ажлын Даяар трейд ХХК-аас авах 5,308.7 мянган төгрөгийн авлага, Монголын цахилгаан холбоо ХХК-аас авах 7.2 мянган төгрөгийн авлагуудыг бүрэн барагдуулж, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн илүү төлөлт өмнөх оноос 46.8 мянган төгрөгөөр нэмэгдэж 169.9 мянган төгрөг, ХХОАТ-ын илүү төлөлт 56.2 мянган төгрөгөөр нэмэгдэж 556.7 мянган төгрөг болж өссөн, мөн нэмэлт санхүүжилтийн дансны үлдэгдэл төвлөрүүлсэн 133,459.0 мянган төгрөгийг авлагаар бүртгэснээс шалтгаалж нэмэгдсэн байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөгөөр/

Балансын үзүүлэлт	Эжний үлдэгдэл		Эцсийн үлдэгдэл		Өөрчлөлт	
	Дүн	Эзлэх хувь	Дүн	Эзлэх хувь	Дүн	Эзлэх хувь
ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	446,601.00	34.9%	678,652.20	44.1%	232,051.20	52.0%
Мөнгөн хөрөнгө	0	0.0%	0	0.0%	-	
Авлага	5,939.50	0.5%	134,185.60	8.7%	128,246.10	2159.2%
Урьдчилгаа		0.0%		0.0%	-	
Бараа материал	440,661.50	34.4%	544,466.60	35.4%	103,805.10	23.6%
ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	832,707.30	65.1%	861,197.80	55.9%	28,490.50	3.4%
Үндсэн хөрөнгө	1,064,014.60	83.2%	1,077,845.50	70.0%	13,830.90	1.3%
Хуримтлагдсан элэгдэл	(231,307.30)	-18.1%	(216,647.70)	-14.1%	14,659.60	-6.3%
Нийт хөрөнгө	1,279,308.30	100%	1,539,850.00	100%	260,541.70	20.4%
Өр төлбөр		0.0%		0.0%	-	
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	1,279,308.30	100.0%	1,539,850.00	100.0%	260,541.70	20.4%
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	1,279,308.30	100.0%	1,539,850.00	100.0%	260,541.70	20.4%

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 544,466.6 мянган төгрөг болж 103,805.1 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Төсвийн хөрөнгөөр 74,103.5 мянган төгрөгийн бараа материалыг худалдан авч, Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газрын “Үндсэн хөрөнгө балансаас балансад шилжүүлэх тухай” 623 дугаар тогтоолоор 1,005.0 мянган төгрөгийн хангамжийн материал, аймгийн ИТХ-ын XVI хуралдааны “Хөрөнгө акталж, данснаас хасах тухай” 16/49 тоот тогтоолоор 155.5 мянган төгрөгийн мотоциклийн сэлбэгийг буцаан орлого авсан, байгаль орчны яамнаас хэрэгжүүлж буй “Биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, уур амьсгалын өөрчлөлтөнд дасан зохицох” II,III шатны санхүүжилтээр олгосон 147,402.8 мянган төгрөгийн 4 улирлын ажлын хувцас, бараа материал, НИК ХХК-аас шатахууны картын урамшуулал 340.7 мянган төгрөгийн шатахууны орлого нийт 148,904.0 мянган бараа материалыг хүлээн авсан нь бараа материал дансны үлдэгдэл нэмэгдэхэд нөлөөлсөн байна. Нийт 25,152.4 мянган төгрөгийн бараа материалыг зарцуулсан. Нөөцийн бараа материалын дансны оны эхний үлдэгдэл 301,409.0 мянган төгрөг бөгөөд Өлзийт сумын ойн зурвасын ажил, Галуут сумын Өргөөт рашааны тохижилтын ажил, модны дуслуур, Шинэ суурьшлийн бүсийн мод үржүүлгийн ажлын хашаажуулалт, усалгааны систем, гүний худгийн цооног гэх ажлуудтай холбоотой бараа материалыг нөөцөөр бүртгэсэн байна. Тайланд онд аймгийн ИТХ-ын XIII хуралдааны “Үндсэн хөрөнгө балансаас балансад шилжүүлэх тухай” 13/09 дугаар тогтоолоор 10,000.0 мянган төгрөгийн өртөгтэй Өргөөт рашааны тохижилтийг Галуут сумын ЗДТГ-т “Үндсэн хөрөнгөд эзэмшигч тогтоох тухай” 13/11 дугаар тоот тогтоолоор 84,050.0 мянган төгрөгийн шинэ суурьшлийн бүсийн мод үржүүлгийн усжуулалтын системтэй холбоотой шугам хоолой, холбох хэрэгсэл, гүний худгийн цооног зэргийг Баянхонгор сумын ЗДТГ-т шилжүүлсэн байна. Нөөцийн

бараанд бүртгэлтэй 122,387.0 мянган төгрөгийн өртөгтэй шинэ суурьшлийн бүсийн Мод үржүүлгийн талбайн хашаажуулалт, ойн байгууламжийг улсын комисс хүлээн аваагүй байгаа бөгөөд улсын комисс ажиллаж хүлээн авсан акт гаргасны дараагаар үндсэн хөрөнгөд шилжүүлэн бүртгэхээр хүлээгдэж байна.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 1,077,845.5 мянган төгрөг болж 13,830.9 мянган төгрөгөөр өссөн нь төсвийн хөрөнгөөр 440.0 мянган төгрөгөөр программ хангамж худалдан авсан, Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газрын 2023.11.30-ны өдрийн " Үндсэн хөрөнгө балансаас балансад шилжүүлэх тухай" 623 дугаар тогтоолоор Мэргэжлийн хяналтын газраас 34,523.3 мянган төгрөгийн тоног төхөөрөмж, тавилга эд хогшил шилжиж ирсэн, Биологийн олон янзын байдлыг хамгаалах, уур амьсгалын өөрчлөлтөнд дасан зохицох төслийн 2023.04.26-ны өдрийн " Өмч хөрөнгөд бүртгэх тухай" 41/23 тоот албан тоотоор 13,380.0 мянган төгрөгийн сургалтын тоног төхөөрөмж, жилийн эцсийн хөрөнгийн тооллогоор илэрсэн Баянхонгор аймгийн Засаг даргын 2023.03.19-ны өдрийн "Үзэсгэлэнт Баянхонгор-2 төсөл хэрэгжүүлэх тухай" А/199 дүгээр захирамжийн хүрээнд авсан 9,995.0 мянган төгрөгийн тоног төхөөрөмж, Баянхонгор аймгийн орон нутгийн өмчийн газрын 2023.07.18-ны өдрийн "Хөрөнгө дахин үнэлэх тухай" А/231 тоот албан тоот, 2023.08.03-ны өдрийн "Хөрөнгө дахин үнэлэх зөвшөөрөл олгох тухай" А/244 тоот албан тоотоор хөрөнгийн дахин үнэлгээ хийж 48 нэр төрлийн хөрөнгийг өртгийг 47,408.9 мянган төгрөгөөр нэмэгдүүлэн үнэлж нийт 105,747.2 мянган төгрөгөөр үндсэн хөрөнгө нэмэгдсэн байна.

Баянхонгор аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын хуралдааны 2023.10.11-ны өдрийн 16/49 тоот Хөрөнгө акталж, данснаас хасах тухай тогтоолоор 21 нэр төрлийн 36,991.0 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгө акталсан бол, үлдэх өртөггүй цаашид ашиглах боломжтой 29 нэр төрлийн 54,925.5 мянган төгрөгийн анхны өртөгтэй хөрөнгүүдийн ашиглалтын хугацаа, өртгийг шинэчлэн бүртгэж нийт үндсэн хөрөнгө 91,916.5 мянган төгрөгөөр буурсан байна. 2018 онд 1,336.5 мянган төгрөгөөр дахин үнэлгээ хийсэн мод үржүүлгийн хашааг данснаас хасаж 1,336.5 мянган төгрөгөөр дахин үнэлгээний нэмэгдэл данс буурсан байна.

Өр төлбөр дансны үлдэгдэл байхгүй.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 1,539,850.0 мянган төгрөг болж 260,541.7 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант үеийн үр дүнгээр хуримтлагдсан үр дүн 260,541.7 мянган төгрөгөөр өссөнтэй холбоотой байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2023 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг орон нутгийн төсвөөс 991,082.5 мянган төгрөг, үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос 3,500.0 мянган төгрөг, нийт зарлагыг 994,582.5 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна. Төсвийн захирагчийн хүргүүлсэн төсвийн төслөөс 80,783.9 мянган төгрөгөөр бууруулж 913,798.6 мянган төгрөгөөр баталсан байна. Төсвийн хуваарьт 2023 оны 07 сард тодотгол хийж

254,854.4 мянган төгрөгийн үндсэн үйл ажиллагааны зардлыг нэмж тодотгосон ба 253,854.4 мянган төгрөгийн зардлыг орон нутгийн төсвөөс, 1,000.0 мянган төгрөгийг өөрийн орлогоос санхүүжүүлэхээр батлагдсан.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд орон нутгийн төсвийн санхүүжилтээр 1,120,111.6 мянган төгрөг, өөрийн орлого 350.0 мянган төгрөг нийт 1,120,461.6 мянган төгрөгийн эх үүсвэрийг бүрдүүлж, урсгал үйл ажиллагаанд 970,362.3 мянган төгрөг, байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх зардалд 145,208.0 мянган төгрөгийг зарцуулж, 4,891.3 мянган төгрөгийг орон төсөвт төвлөрүүлсэн байна.

Байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх зардалд 150,500.0 мянган төгрөг төсөвлөж, засаг даргын А/374, А/72, А/135, А/331, А/470 дугаар захирамжуудаар усны тоо бүртгэлийг зохион байгуулах ажилд 20,000.0 мянган төгрөг, усны сан бүхий газар усны эх үүсвэрийн онцгой болон энгийн хамгаалалтын, эрүүл ахуйн бүсийн хамгаалалтын зураглал хийж баталгаажуулах ажилд 10,000.0 мянган төгрөг, усны нөөцийн хомстол бохирдлоос хамгаалах, усны зохистой хэрэглээг төлөвшүүлэх сургалт сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулахад 5,000.0 мянган төгрөг, бөөнцагаан нуур-Байдраг голын сав газрын талуудын оролцооны зөвлөл, Орог нуур Түйн голын сав газрын талуудын оролцооны зөвлөлийн хурлыг зохион байгуулж, үйл ажиллагааг дэмжих зардалд 10,000.0 мянган төгрөг, Түйн гол түүний цутгал голууд болон Орог нууранд биологийн төрөл зүйлийн судалгаа хийхэд 10,500.0 мянган төгрөг, ус ашиглагч томоохон аж ахуйн нэгжүүдийн ус ашиглалтанд хяналт тавих ажилд 5,000.0 мянган төгрөг, нийт 6 ажлын 60,500.0 мянган төгрөгийн санхүүжилтийг Бөөнцагаан-Орог нуурын сав газрын захиргаанд шилжүүлж, 50,000.0 мянган төгрөгийн өртөгтэй "Аймгийн хэмжээнд ан агнуурын менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах" ажлын тендер сонгон шалгаруулалтаар Агнуур судлалын нийгэмлэг ТББ-тай, 40,000.0 мянган төгрөгийн өртөгтэй "Галуут сумын 2-р багийн нутагт газар доорх усны мониторинг хяналт шинжилгээний цэгийг тохижуулах ажил"-ын сонгон шалгаруулалтаар Гранд Холдинг ХХК-тай тус тус гэрээ байгуулж нийт 145,208.0 мянган төгрөгийг зарцуулсан байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 1,115,570.3 мянган төгрөг буюу 99.5 хувийн гүйцэтгэлтэй байна. Байр ашиглалттай холбоотой зардлыг 190.7 мянган төгрөгөөр, бараа ажил үйлчилгээний бусад зардлыг 5,301.6 мянган төгрөгөөр, нийт батлагдсан төсвийг нийт 5,541.3 мянган төгрөгөөр хэмнэсэн байна.

Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Д/д	Хөтөлбөр, арга хэмжээ	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
1	71413 Байгаль орчныг хамгаалан, нөхөн сэргээх	1,121,111,600.00	1,115,570,313.70	5,541,286.30	99.5%
2	80101 Үндсэн үйл ажиллагаа	936,142,700.00	935,937,679.70	205,020.30	100.0%
3	80219 Харуул хамгаалалтын зардал	7,673,000.00	7,668,934.00	4,066.00	99.9%
4	80802 Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж	26,795,900.00	26,755,700.00	40,200.00	99.8%
5	81701 Байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх	150,500,000.00	145,208,000.00	5,292,000.00	96.5%

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Ойн газрын даргын А/81 дүгээр тушаалаар Баянхонгор аймагт зохион байгуулагдсан “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөний бүсийн зөвлөгөөн зохион байгуулах зардлын санхүүжилт 9,615.0 мянган төгрөг, Байгаль орчны аялал жуулчлалын яамны төрийн нарийн бичгийн даргын “Хөрөнгө гаргах, гэрээ байгуулах” тухай А/229 дугаар тушаалаар Заг Байдрагийн Хүрэн бэлчирт Монгол туургатны Харвуул их наадам зохион байгуулах зардлын санхүүжилт 20,000.0 мянган төгрөг, Байгаль орчин аялал жуулчлалын сайдын “Тусгай зориулалтаар агнах ан амьтны тоо хэмжээ, хуваарь батлах” А/215 дугаар тушаалын дагуу нээлттэй дуудлага худалдаа зохион байгуулж 285,670.0 мянган төгрөг, шонхорын хураамжийн орлого, 179,011.5 мянган төгрөг нийт 494,296.5 мянган төгрөгийн орлого орсныг холбогдох шийдвэрийн дагуу зарцуулсан байна. Тэрбум мод зөвлөгөөний зардалд 9,615.0 мянган төгрөг, Монгол туургатны Харвуул их наадамд 20,000.0 мянган төгрөг, Байгаль орчны уур амьсгалын санд 142,835.0 мянган төгрөг, үнэт цаас, гэрчилгээний төлбөрт 487.5 мянган төгрөг, шонхорын улсын тэмдэгтийн хураамжинд 187,900.0 мянган төгрөг зарцуулж, 133,459.0 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлж авлагаар бүртгэсэн байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.5.4 Худалдан авах ажиллагааны гүйцэтгэл

Тус байгууллага нь 2023 онд худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөөг 179,998.6 мянган төгрөгөөр батласан бөгөөд 119,498.6 мянган төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 3 ажилд тендер сонгон шалгаруулалт зарлан шалгарсан байгууллагуудтай гэрээ хийж, гэрээг дүгнэсэн байна. 60,500.0 мянган төгрөгийг 6 ажлыг шууд гэрээ байгуулан гэрээг дүгнэж ажилласан байна. Түлш халаалтын зардалд нийт 17,520.8 мянга, гэрэл цахилгааны зардалд 3,342.0 мянган төгрөг, цэвэр бохир усны зардалд 2,000.0 мянган төгрөг, шатахууны зардалд 10,250.0 мянган төгрөг батлагдсанаас РМВ ХХК-тай дулаанаар хангах гэрээ, “Баянхонгор-Эрчим хүч” ЦТХХК-тай цахилгаанаар хангах гэрээ, Чандмань Баянхонгор ХХК-тай цэвэр бохир усаар хангах гэрээ, НИК ХХК-тай газрын тосны бүтээгдэхүүн зээлээр нийлүүлэх гэрээ, харилцагч байгууллагуудтай бараа ажил үйлчилгээ худалдах, худалдан авах гэрээ, ажил үйлчилгээ нийлүүлэх нийт 24 гэрээг тус тус байгуулж ажилласан байна.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Байгаль орчин аялал, жуулчлалын газрын 2023 оны 12

дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав. Мөн байгууллагын үйл ажиллагааг сайжруулах, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллах зөвлөмжийг тусгасан болно.

Аудитыг Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Б.Наранцэцэг гүйцэтгэж, чанарын хяналтыг ахлах аудитор М.Алтантуяа, газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Б.Мөнхбат нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Баянхонгор аймгийн Байгаль орчин аялал, жуулчлалын газрын 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлгэх хүсэлтийг Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 11 дүгээр сарын 13-ны өдрийн 478 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2022 оны жилийн эцсийн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг “дунд” гэж үнэллээ.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2022 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн үр дүнгийн нийт зардал 823,878.0 мянган төгрөгөөс 1.5 хувиар буюу 12,358.2 мянга, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 75 хувиар буюу 9,268.6 мянган төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Тухайн байгууллага нь батлагдсан төсвийг нийт 5,541.3 мянган төгрөгөөр, гэрэл цахилгааны зардлыг 12.1 мянган төгрөгөөр, түлш халаалтын зардлыг 176.0 мянган төгрөгөөр хэмнэж төрийн хэмнэлтийн хуулийг хэрэгжүүлж ажилласан байна.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

Нийцлийн асуудлаар илэрсэн алдаа зөрчил байхгүй.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант хугацаанд шилэн дансны хяналтаар зөрчил илрээгүй.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Тайлант хугацаанд завсар үеийн аудит хийгдээгүй болно.

4.5.1 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитыг Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Н.Батчимэг гүйцэтгэж аудитаар 11,308.6 мянган төгрөгийн 4 зөрчил илэрснээс 10,168.6 төгрөгийн 1 зөвлөмж, 390.0 мянган төгрөгийн 1 албан шаардлага, 750.0 мянган төгрөгийн 2 төлбөрийн акт тогтоосныг 100% хэрэгжүүлж, биелэгдсэн талаар тус байгууллагаас 2023 оны 04 дүгээр сарын 24-ны өдрийн 181 дугаартай албан бичгээр ирүүлэн, FAS программд хэрэгжилтийг мэдээлж ажилласан байна.

Хүснэгт 4 Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитын үзүүлэлт		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Төлбөрийн акт	2	750.0	2	750.0	100%
Албан шаардлага	1	390.0	1	390.0	100%
Зөвлөмж	1	10,168.6	1	10,168.6	100%
Нийт дүн	4	11,308.6	4	11,308.6	100%

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал байхгүй

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 3,698.7 мянган төгрөгийн 3 зөрчил¹ илэрснээс төлбөр барагдуулах 1,899.7 мянган төгрөгийн төлбөрийн акт, зөрчил арилгах, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх 1,799.0 мянган төгрөгийн 2 албан шаардлага өгсөн.

5.1 Төлбөрийн акт

Аудитын явцад төлбөрийн акт тогтоох нөхцөл байдал илрээгүй.

5.2 Албан шаардлага

1.Илрүүлэлт: “Биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, уур амьсгалын өөрчлөлтөнд дасан зохицох” хөтөлбөрийн II,III шатны санхүүжилтээр үнэ төлбөргүй олгосон ажлын хувцсыг Улаанбаатар хотоос авчрахын тулд нэр бүхий 24 ажилчнаас тус бүр 75.0

¹ Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

мянган төгрөгийг хураан авч зарцуулсан, зарим ажилчдад ажлын хувцсыг олгоогүй байна.

. Энэ нь Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 119 дүгээр зүйлийн 119.1.4 дэх заалт “Хууль тогтоомжид зааснаас бусад тохиолдолд цалин хөлснөөс суутгал хийхийг хориглоно” Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1 дэх “Ажил олгогч нь ажилтныг түүний ажлын нөхцөл, ажил үүргийн онцлогт тохирсон ажлын тусгай хувцас, хамгаалах хэрэгслээр үнэ төлбөргүй хангах үүрэгтэй” гэсэн заалтыг тус тус зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Ажилчдаас хуулийн тогтоомжид зааснаас бусдаар мөнгө хураахыг зогсоох, олгоогүй ажлын хувцасыг ажилчдад бүрэн олгох албан шаардлагыг хүргүүлэв.

2.Илрүүлэлт: Монгол туургатны Харвуул их наадмын үеэр хандиваар ирсэн био 00 болон бусад хөрөнгүүдийг хөрөнгөд орлого аваагүй, богино долгионы станцыг Биеийн тамирын спортын газарт хүлээлгэн өгөөгүй байна.

. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.4 дэх “Аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага, нягтлан бодогч нь үйлдвэрлэл, үйлчилгээний шат дамжлага, аж ахуйн үйл ажиллагааны хүрээнд гарсан хөрөнгө, эх үүсвэрийн хөдлөл, өөрчлөлт бүрийг анхан шатны баримтад бичгээр болон цахимаар бичилт хийж баталгаажуулна” гэсэн заалтыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэлт: Хандиваар ирсэн хөрөнгүүдийг хүлээн авч, санхүүгийн тайланд бүртгэх, богино долгионы станцуудыг зохих байгууллагат хүлээлгэн өгч зөрчил арилгах албан шаардлага хүргүүлэв.

3.Илрүүлэлт: Аялал жуулчлал хариуцсан мэргэжилтэн Ц.Азжаргалд 2023.01.11-ны өдрийн Б/08 тоот тушаалаар Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн ажлыг хавсран гүйцэтгүүлж 40%-ийн нэмэгдэл олгох тушаал гаргаж нэмэгдэл олгож байгаад 2023.06.28-ны өдрийн Б/35 тушаалаар жинхэлж, хавсарсан тушаалыг хүчингүй болгоогүй байхад 7 дугаар сараас хойш ажил хавсарсан нэмэгдлийг олгоогүй байна.

Энэ нь Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 56 дугаар зүйлийн 56.2 дахь “Ажил олгогч нь ажилтантай тохиролцооноор ажил хослон гүйцэтгүүлэх, эзгүй байгаа ажилтны үүргийг түр орлон гүйцэтгүүлэх, ажилтны ажлын цагт багтаан өөр ажил, албан тушаал хавсран гүйцэтгүүлэх, ажлын ачааллыг нэмэгдүүлэх хэлбэрээр ажиллуулж болно. Ажилтанд гүйцэтгэх ажил үүрэгт нь тохирох цалин хөлсийг нэмж олгоно” заалт, Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.5 дахь заалт “ Батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах” гэсэн заалтуудыг тус тус зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Ажил хавсарсны нэмэгдлийг нөхөн олгох албан шаардлага хүргүүлэв.

5.3 Зөвлөмж²

Зөвлөмж байхгүй.

² Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.5 “Шалгагдагч этгээд болон холбогдох бусад албан тушаалтан нь энэ хуулийн 20.2-т заасан зөвлөмжийн мөрөөр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг аудитын тайланг хүлээн авснаас хойш 30 хоногийн дотор төрийн аудитын байгууллагад ирүүлнэ”

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Залруулсан		Залруулаагүй		
							Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Дүн	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
	Тоо	Дүн	Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
			Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Ажил хавсарсан тушаал хүчингүй болоогүй байхад 7 дугаар сараас хойш нэмэгдлийг олгоогүй.	1	1,899.7			1	1,899.7		
Биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, уур амьсгалын өөрчлөлтөнд дасан зохицох" II,III шатны санхүүжилтээр үнэ төлбөргүй олгосон ажлын хувцсыг Улаанбаатар хотоос авчрахын тулд нэр бүхий 24 ажилчнаас тус бүр 75.0 мянган төгрөгийг хураан авч зарцуулсан, зарим ажилчдад ажлын хувцсыг олгоогүй	1	1,799.0			1	1,799.0		
Монгол туургатны Харвуул их наадмын үеэр хандиваар ирсэн био 00 болон бусад хөрөнгүүдийг хөрөнгөд орлого аваагүй, богино долгионы станцуудыг Биеийн тамирын спортын газар хүлээлгэн өгөөгүй байна.	1	0			1	0		
Нийт дүн	3	3,698.7			3	3,698.7		

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
	Тоо	Дүн	Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
			Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
		0				0		
Дүн		0				0		

БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2024 оны 02 сарын 24 өдөр

Дугаар 207/А0571206/БНА-2024/
192/НА-СТА-ТМЗ/

Номгон

Зөрчил арилгуулах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд тодорхойлсон Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Аялал жуулчлал хариуцсан мэргэжилтэн Ц.Азжаргалд даргын 2023 оны 01 дүгээр сарын 11-ны өдрийн Б/08 тоот тушаалаар Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн ажлыг хавсран гүйцэтгүүлж 40%-ийн нэмэгдэл олгох тушаал гарган нэмэгдэл олгож байгаад даргын 2023 оны 06 дугаар сарын 28-ны өдрийн Б/35 тушаалаар жинхэлж, хавсарсан тушаалыг хүчингүй болгоогүй байхад 7 дугаар сараас хойш ажил хавсарсан нэмэгдлийг олгоогүй байна.

Энэ нь Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 56 дугаар зүйлийн 56.2 дахь "Ажил олгогч нь ажилтантай тохиролцсоноор ажил хослон гүйцэтгүүлэх, эзгүй байгаа ажилтны үүргийг түр орлон гүйцэтгүүлэх, ажилтны ажлын цагт багтаан өөр ажил, албан тушаал хавсран гүйцэтгүүлэх, ажлын ачааллыг нэмэгдүүлэх хэлбэрээр ажиллуулж болно. Ажилтанд гүйцэтгэх ажил үүрэгт нь тохирох цалин хөлсийг нэмж олгоно", Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.5 дахь заалт "Батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах" гэсэн заалтуудыг тус тус зөрчсөн байна.

Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1 дэх "Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө", Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4 дүгээр зүйлийн 4.2.1.11 дэх "хууль тогтоомж, гэрээ хэлцэл зөрчсөн

5040626

алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргуулахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал " гэснийг тус тус үндэслэн **ШААРДАХ нь:**

1. Ажил хавсарсан нэмэгдэл 1,899,676 (нэг сая найман зуун ерэн есөн мянга зургаан зуун далан зургаа) төгрөгийг нөхөн олгох²

2. Зөрчлийг арилгаж, хэрэгжилтийг нотлох баримтын хамт 2024 оны 06 дугаар сарын 30-ны дотор Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлэхийг Байгаль орчин аялал, жуулчлалын газрын даргын үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч Э.Ганзориг, нягтлан бодогч Л.Доржханд нарт хариуцуулав.³

АЛБАН ШААРДЛАГЫГ ӨГСӨН¹:

БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН
ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР:

Б.МӨНХБАТ

АУДИТОР:

Б.НАРАНЦЭЦЭГ

¹ Төрийн аудитын тухай хуулийн 42.1-т энэ хуулийн 16 дугаар зүйлд заасан этгээд, хүчин төгөлдөр болсон албан шаардлага, төлбөрийн актыг хугацаанд нь биелүүлээгүй, аудитын үйл ажиллагаанд саад учруулсан, санхүүгийн тайлангийн аудитаар сөрөг дүгнэлт авсан, хуулиар хориглосон үйл ажиллагаа явуулсан, албан үүргээ биелүүлээгүй, албан тушаалын бүрэн эрхээ хэтрүүлсэн нь аудитаар илэрсэн бол тухайн албан хаагчид сахилгын шийтгэл ногдуулах үндэслэл болно

БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2024 оны 02 сарын 24 өдөр

Дугаар 203/А0571206/БНА-2024/
192/НА-СТН-ТШС)

Номгон

Зөрчил арилгуулах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд тодорхойлсон Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын 2023 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

1. “Биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, уур амьсгалын өөрчлөлтөнд дасан зохицох” II,III шатны санхүүжилтээр үнэ төлбөргүй олгосон ажлын хувцсыг Улаанбаатар хотоос авчрахын тулд нэр бүхий 24 ажилчнаас тус бүр 75.0 мянган төгрөгийг хураан авч зарцуулсан

2. Төслийн хүрээнд үнэ төлбөргүй олгосон ажлын хувцсыг зарим ажилчдад олгоогүй байна.

Энэ нь Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 119 дүгээр зүйлийн 119.1.4 дэх заалт “Хууль тогтоомжид зааснаас бусад тохиолдолд цалин хөлснөөс суутгал хийхийг хориглоно” Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1 дэх “ажил олгогч нь ажилтныг түүний ажлын нөхцөл, ажил үүргийн онцлогт тохирсон ажлын тусгай хувцас, хамгаалах хэрэгслээр үнэ төлбөргүй хангах үүрэгтэй” гэсэн заалтуудыг тус тус зөрчсөн байна.

Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1 дэх “Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө”, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам”-ын 4 дүгээр зүйлийн 4.2.1.1

5040614

дэх “Нягтлан бодох бүртгэлийг холбогдох стандарт, хууль тогтоомжийн дагуу зохих ёсоор хөтөлж, баталгаажуулаагүй” гэснийг тус тус үндэслэн **ШААРДАХ** нь:

1. Ажилчдаас хуулийн тогтоомжид зааснаас бусдаар мөнгө хураахыг таслан зогсоох, олгоогүй ажлын хувцсыг ажилчдад бүрэн олгох зөрчлийг арилгаж, биелэлтийг 2024 оны 05 дугаар сарын 01-ны дотор Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлэх⁴.

2. Цаашид алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Байгаль орчин аялал, жуулчлалын газрын даргын үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч Э.Ганзориг, нягтлан бодогч Л.Доржханд нарт даалгав⁵.

АЛБАН ШААРДЛАГЫГ ӨГСӨН⁶:

БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН
ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР:

Б.МӨНХБАТ

АУДИТОР:

Б.НАРАНЦЭЦЭГ

⁴ Монгол Улс, Баянхонгор аймаг, Баянхонгор сум, Нутгийн удирдлагын ордон 3 давхар

⁵ Захиргааны ерөнхий хуулийн 94 дүгээр зүйлийн 94.1 "Захиргааны актыг энэ хуульд заасан журмын дагуу мэдэгдсэнээс хойш 30 хоногийн дотор гомдлыг хянан шийдвэрлэх захиргааны байгууллагад гаргана."

⁶ Төрийн аудитын тухай хуулийн 42.1-т энэ хуулийн 16 дугаар зүйлд заасан этгээд, хүчин төгөлдөр болсон албан шаардлага, төлбөрийн актыг хугацаанд нь биелүүлээгүй, аудитын үйл ажиллагаанд саад учруулсан, санхүүгийн тайлангийн аудитаар сөрөг дүгнэлт авсан, хуулиар хориглосон үйл ажиллагаа явуулсан, албан үүргээ биелүүлээгүй, албан тушаалын бүрэн эрхээ хэтрүүлсэн нь аудитаар илэрсэн бол тухайн албан хаагчид сахилгын шийтгэл ногдуулах үндэслэл болно

БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

1

2024 оны 02 сарын 24 өдөр

Дугаар 204 /АОСЗ/2026 /БНА-2024/
149 /НА-СТА-ТМС/

Номгон

Зөрчил арилгуулах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд тодорхойлсон Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын 2023 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Монгол туургатны Харвуул их наадмын үеэр хандиваар ирсэн био 00 болон бусад хөрөнгүүдийг орлого аваагүй, богино долгионы станцуудыг Биеийн тамирын спортын газар хүлээлгэн өгөөгүй байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.4 дэх "Аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага, нягтлан бодогч нь үйлдвэрлэл, үйлчилгээний шат дамжлага, аж ахуйн үйл ажиллагааны хүрээнд гарсан хөрөнгө, эх үүсвэрийн хөдлөл, өөрчлөлт бүрийг анхан шатны баримтад бичгээр болон цахимаар бичилт хийж баталгаажуулна" гэсэн заалтыг зөрчсөн байна.

Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1 дэх "Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө", Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4 дүгээр зүйлийн 4.2.1.11 дэх "хууль, тогтоомж гэрээ, хэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргуулахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал" гэснийг тус тус үндэслэн **ШААРДАХ нь:**

5040618

1. Хандиваар ирсэн хөрөнгүүдийг бүртгэн авч, санхүүгийн тайланд орлого авах, богино долгионы станцыг Биеийн тамир спортын газарт хүлээлгэн өгч зөрчлийг арилган, биелэлтийг 2024 оны 05 дугаар сарын 01-ны дотор Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлэх¹.

2. Цаашид алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын даргын үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч Э.Ганзориг, нягтлан бодогч Л.Доржханд нарт даалгав².

АЛБАН ШААРДЛАГЫГ ӨГСӨН³.

БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН
ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР:

Б.МӨНХБАТ

АУДИТОР:

Б.НАРАНЦЭЦЭГ

¹ Монгол Улс, Баянхонгор аймаг, Баянхонгор сум, Нутгийн удирдлагын ордон 3 давхар

² Захиргааны ерөнхий хуулийн 94 дүгээр зүйлийн 94.1 "Захиргааны актыг энэ хуульд заасан журмын дагуу мэдэгдсэнээс хойш 30 хоногийн дотор гомдлыг хянан шийдвэрлэх захиргааны байгууллагад гаргана."

³ Төрийн аудитын тухай хуулийн 42.1-т энэ хуулийн 16 дугаар зүйлд заасан этгээд, хүчин төгөлдөр болсон албан шаардлага, төлбөрийн актыг хугацаанд нь биелүүлээгүй, аудитын үйл ажиллагаанд саад учруулсан, санхүүгийн тайлангийн аудитаар сөрөг дүгнэлт авсан, хуулиар хориглосон үйл ажиллагаа явуулсан, албан үүргээ биелүүлээгүй, албан тушаалын бүрэн эрхээ хэтрүүлсэн нь аудитаар илэрсэн бол тухайн албан хаагчид сахилгын шийтгэл ногдуулах үндэслэл болно